

Bilaga 4

Kommunala styrmedel

1. Inledning

I denna bilaga beskrivs de styrmedel som kommunen använder för att genomföra de åtgärder som anges i avfallsplanen och uppnå målen.

2. Lokala avfallsföreskrifter

För varje kommun ska det enligt Miljöbalken finnas en renhållningsordning. Renhållningsordningen innefattar lokala föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen samt denna avfallsplan.

Föreskrifterna innehåller de kommunala bestämmelserna om avfallshantering. Föreskrifter om avfallshantering är ett verktyg för att styra hanteringen av avfall under kommunalt ansvar och en rättslig grund i det dagliga arbetet och vid tvister. Här kan exempelvis fastighetsinnehavare och verksamhetsutövare se vilka skyldigheter och vilket ansvar som vilar på olika aktörer. Föreskrifterna utgör komplement till gällande lagstiftning på området.

I föreskrifterna anges exempelvis att matavfall ska sorteras och lämnas skilt från annat avfall.

3. Kommunikations- och informationsarbete

Information och kommunikation är viktigt i arbetet med att nå en kvalitativt bättre avfallshantering. Kommunen har också ett lagstadgat ansvar för information om både sådant avfall som omfattas av kommunalt renhållningsansvar och producentansvar för förpackningar.

För att nå ut med avfallsinformation behövs en levande dialog och kommunikation som bygger på helhetssyn. Det kan vara effektivt att koppla information om hantering av avfall till konkret miljönytta.

Kommunens och Eskilstuna Energi och Miljö AB:s informations- och kommunikationsarbete är helt avgörande för att intentionerna i avfallsplan med minskade avfallsmängder och ökad materialåtervinning skall följas.

Det finns ett fortsatt stort behov av kommunikation och information om avfall för att kunna öka andelen avfall som sorteras och lämnas för återanvändning eller materialåtervinning. Det gäller både hushåll, industrier och verksamheter. För att nå målen om till exempel minskade avfallsmängder och förbättrad utsortering av avfall till återvinning behövs resurser för att nå hushållen och för att besöka företagen.

4. Avfallstaxa

Avfallstaxan finansierar avfallshanteringen i kommunen. Viktiga principer för hur avgifter för den kommunala avfallshanteringen får tas ut regleras i lagstiftningen (Miljöbalken och Kommunallagen) genom självkostnadsprincipen, rätten till miljöstyrning och likställighetsprincipen. I

lagstiftningen anges vilka typer av tjänster och verksamheter som får finansieras via avfallstaxan.

För att kunna stimulera till minskad miljöbelastning från avfallshanteringen och en ökad återvinning av avfall har kommunerna enligt Miljöbalken möjlighet att differentiera avfallsavgiften. I Eskilstuna kommun tillämpas en miljöstyrande avfallstaxa som ska bidra till att avfallsplanens mål uppfylls.

Avfallstaxan består av en fast avgift och en rörlig avgift för hämtning och behandling av avfallet.

Den fasta avgiften ska i huvudsak bidra till att finansiera administrations-, miljö- och planeringskostnader innefattande kostnader för bl.a. återvinningscentralerna i Lilla Nyby och ReTuna, hantering av farligt avfall, information, kundtjänst och planering. Den fasta avgiftens storlek beror på typ av boende/verksamhet.

Nivån på den rörliga avgiften beror på valet av abonnemang, exempelvis hämtningsintervall och storlek på behållare. Den rörliga avgiften ska i huvudsak finansiera kostnader för insamling och behandling av avfall, exempelvis kostnader för behållare, fordon, bränsle, löner samt kostnader för förbränning, biologisk behandling, omlastnings- och transportkostnader till behandlingsanläggningar.

Avfallstaxan är miljöstyrande vilket exempelvis innebär att avgiften för osorterat avfall är väsentligt högre för att stimulera till mer utsorterat matavfall. Taxan används bland annat för att stimulera fastighetsägare av flerbostadshus att samarbeta med avfallsorganisationen för att förbättra sorteringen.

5. Tillsyn

Tillsyn utövas av tillsynsmyndigheten som ser till att avfallshanteringen i verksamheter går rätt till. Tillsynen är ett viktigt verktyg för att påverka hanteringen av avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar.

Miljö- och räddningstjänstförvaltningens tillsyn omfattar både hur kommunen sköter sitt renhållningsansvar och hur de yrkesmässiga verksamheterna sköter sin avfallshantering. Områden som granskas är bl.a. hur sortering sker, att förvaring av farligt avfall sker på ett betryggande sätt, att verksamheterna jobbar med att minska uppkomsten av avfall samt att de sköter journaler och anteckningar som krävs för att visa hur de hanterar sitt avfall. Kontroll av transportdokumentation vid transporter av farligt avfall samt miljörapporter är också en viktig del. Mycket av denna tillsyn påverkar målen som finns med i avfallsplanen, exempelvis mål om förebyggande av avfall, minskad miljöbelastning och ökad materialåtervinning.

6. Fysisk planering

Avfallshanteringen är en viktig samhällsfunktion som bidrar till att göra vårt samhälle mer resurseffektivt. Det är i den fysiska planeringen som möjligheten skapas för Eskilstunas invånare att sortera ut mat, tidningar, förpackningar och farligt avfall på ett enkelt sätt.

För att avfallshanteringen ska fungera för dem som bor och verkar i Eskilstuna behöver avfallshanteringen finnas med i alla skeden av samhällsplaneringen, från översiktsplan till bygglov.

Genom ändringar i plan- och bygglagen (PBL) 2011 fick avfallshanteringens plats i samhällsplaneringen ett starkare lagstöd, däremot saknas reglering av avfallsförebyggande. I Boverkets byggregler (BBR) och i Eskilstunas lokala avfallsföreskrifter finns ytterligare regleringar. Avfallsplanens mål och åtgärder för avfallshantering i samhällsplaneringen stärker processerna i dessa regelverk.

I den fysiska planeringen tas avfallshantering med i till exempel detaljplaner för ny bebyggelse. Kommunens avfallsverksamhet är remissinstans för exempelvis detaljplaner och bygglov och bistår i övrigt med råd när behov uppstår.

En strategi är att utveckla rutiner och riktlinjer för detaljplanering och bygglov för att bland annat förbättra erfarenhetsåterföring vid samråd och förbättra rådgivning till byggherren. Eskilstuna expanderar och kommer att fortsätta växa under de närmaste åren. Det finns därmed behov av att underlätta detaljplaneprocessen och ett steg i detta är att ha tydliga riktlinjer.

7. Upphandling

Eskilstuna kommun arbetar med att ställa miljökrav i upphandlingar och har riktlinjer för miljöanpassad upphandling. Det finns en avtalsdatabas med e-handelssystem. Här kan miljövänliga alternativ markeras så att de blir lättare att hitta och välja. Det finns behov av att vidareutveckla riktlinjerna för att även omfatta krav på avfallsförebyggande arbete och cirkulära affärsmodeller i upphandlingar.